

Albertus de Grote. De grootste Duitse theoloog

TOM ZWAENEPOEL

THEOLOGEN spreken over God, filosofen over wat het verstand kan herkennen. De natuurwetenschapper kent de natuurwetten, de politicus formuleert de regels van het maatschappelijk leven. De rooms-katholieke Kerk vereert een heilige die al die disciplines overstijgt: Albertus de Grote.

De man wordt *doctor universalis* genoemd, omdat hij 'alle' kennis van zijn tijd omvat: astronomie, meteorologie, geologie, botanie, zoölogie, chemie, fysica, mechanica en architectuur. Bovendien is hij de mening toegedaan dat hij als christelijk intellectueel ook een belangrijke plaats heeft in het politieke debat. Deze veelzijdigheid maakt Albertus tot de grootste Duitse theoloog en filosoof van de middeleeuwen en tot een van de grootste geleerden ooit. Hij heeft een grote invloed op vele generaties theologen.

Albertus (1193-1280) is de oudste zoon van een graaf in Lauingen, studeert in Padua, wordt dominicaan en onderwijst

theologie aan talrijke scholen van zijn orde. In Parijs maakt hij kennis met het gedachtegoed van Aristoteles. Vervolgens trekt hij met Thomas van Aquino, zijn beroemdste leerling, naar Keulen. Hier doceert Albertus vooral de filosofische en natuurwetenschappelijke werken van Aristoteles.

Als provinciaal van de Duitse provincie van de dominicanen zorgt Albertus de Grote voor de opvolging van de strenge kloosterregels. Hij is slechts twee jaar bisschop van Regensburg, omdat hij geen positieve veranderingen in zijn bisdom ziet. Albertus keert terug naar het Keulse dominicanenklooster en is als theoloog, prediker, intellectueel en onderhandelaar actief.

Voor een theoloog van zijn tijd is zijn belangstelling voor de natuurwetenschappen vrij ongevoel. Zijn passie voor alles wat te maken heeft met de natuur hangt samen met zijn kindertijd. Al vroeg observeert hij de omgeving van zijn stadje, dat van de landbouw leeft. De informatie die de plaatselijke boeren, her-

ders, vissers, jagers en wijnboeren aan hem doorspelen, verwerkt hij later in zijn leerboeken. Ook als predikheer komt hij op zijn lange voettochten door Europa in contact met het 'wonder' van de natuur, die niet langer een bedreiging is, maar het geloof in de Schepper verdiept.

Albertus streeft naar de harmonie tussen de menselijke activiteit en het licht van het geloof, hij verbindt de 'liefde voor de aarde' met het 'verlangen naar de hemel'. Sommige tijdgenoten zien in Albertus veeleer een tovenaer of een 'meester van de zwarte magie', omdat hij ook mysterieuze kruiden kweekt en mineralen verzamelt.

Albertus is meer zoeker dan verdediger van duidelijke systemen. Voor hem geldt niet het logische besluit, maar het experiment als natuurwetenschappelijk bewijs: een principe dat niet door de praktijk wordt bevestigd, is geen principe. In zijn onderricht speelt hij met gedachten, argumenten en besluiten. Tijdens gesprekken met collega's en andersdenkenden is hij meer in

het thema geïnteresseerd dan in zijn eigen gelijk.

Albertus' uitgangspunt is duidelijk: wie over God, de mens, de wereld wil spreken, moet bereid zijn tot intensieve studie. Meningen zijn slechts mogelijk, als er kennis is over de essentie van het onderwerp. Daarom drijft Albertus bij studenten de geestelijke discussie op door het creëren van studieruimtes en roept hij op mondig te zijn en de verworven kennis met anderen te delen. Op zijn professoraat zegel prijkt niet toevallig een engel met bazuin, die slapende geesten moet wakker schudden en tot nadenken aansporen.

Als magister en bisschop sluit Albertus zich niet op in een geselecteerd 'clubje' van intellectuelen, maar maakt hij zijn inzichten via voordrachten en preken toegankelijk voor een ruimer publiek. God is de bron van de wijsheid, de wereld, het alledaagse. Meer nog, God is overal aanwezig op deze aarde. Hij is zichtbaar in het wonder van de natuur, de cultuur en de mens. Het is de opgave van ieder van ons om Hem te zoeken.

OMROEP

• 22 augustus, 11.55 uur, IKON via Nederland 2. Het komt nogal eens voor dat liefhebbers van het tv-programma *Het Vermoeden* teleurgesteld zijn dat ze een aflevering hebben gemist en de IKON vragen om een herhaling. Deze zomer kunnen zij hun hart ophalen, want nog tot en met september worden de 22 meest populaire afleveringen herhaald op zaterdag- of zondagochtend. In *Het Vermoeden* roeit Annemiek Schrijver haar gasten naar een onbewoond eiland, om – ver weg van de dagelijkse beslommeringen – met hen te praten over hun leven en drijfveren evenals over een tekst die hen 'heilig' is. Vandaag kunt u de aflevering met theoloog Jan Greven terugzien. Greven doceerde theologie in Afrika, was algemeen directeur van de IKON en hoofdredacteur van *Trouw*. Voor deze krant schrijft hij wekelijks een column over boeken en over theologische en filosofische kwesties die hem bezig houden.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

De vrome kudde

VADER

Op welke leeftijd praten we hoe over onze vaders?

- 4 jaar: Die pappie van mij kan alles!
 9 jaar: Papa weet natuurlijk ook niet alles...
 15 jaar: Daar weet die oude heer van mij geen barst van!
 21 jaar: Onze pa weet er misschien wel iets van, maar toch niet je dat.
 30 jaar: Even geduld, eerst vaders mening vragen.
 50 jaar: Vader? Die wist nu werkelijk alles!

Anoniem ingezonden

VERDWAALD

Mijnheer Janssens komt de grote baan opgereden. Hij stopt aan het trottoir en wenkt een voorbijganger:

– Naar Dendermonde?

De man haalt de schouders op:

– Het is uw wagen, mijnheer. U rijdt ermee naar waar u wilt.

Ingezonden door Louki Huylebroeck

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? *KERK & leven • Vrome Kudde*, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03/210.08.49, e-mail devromekudde@kerknet.be.

VLAAMSE PUZZELS DEPUZZELAAR

Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
 Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.

Méer van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van 'De Puzzelaar' t.w. De Stad Stockholm en De Viking.
Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: SLINGERAAP

zonder mededogen wijs	bloem vuurpijl	oever deel v.h. gebit	onbaatzuchtig	rivier in Duitsland voorzetsel
1				3
deel van Z.-Afrika teken in vaarwater			een zekere	
		7	reeds rivier in Spanje	2
kleur				10
rangtelwoord duw	9		zangnoot ambts-halve	oliehoudend gewas
		kledingstuk	metaallegering	
Spaanse dans	zangnoot		strafwerktuig mannetjeshond	6
		4		verhoogde toon
vruchtbare plek lekkernij			bond	5
	steuntouw		8	plakmiddel

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----